

De steen is waarschijnlijk door zijn stiefzoon Jörg, die evenals de andere twee, den naam Riemenschneider had aangenomen, vervaardigd. Toen in 1822 het plein tusschen Dom en Neumünster bestraat werd, vond men den steen, die thans tegen de buitenmuur der kathedraal is opgesteld. Hij is glad afgeploopen en bovendien is een deel afgeplat en van een grafschrift voorzien op Bernhard Hop, zijn schoonzoon, die tien jaar later overleed en in hetzelfde graf werd bijgezet.

Hiermee is in hoofdtrekken geschetst wat we van Riemenschneider uit archiefstukken te weten zijn gekomen. Zij houden zich meer bezig met zijn maatschappelijk werk dan met zijn kunstenaarsloopbaan. Slechts van weinige zijner beelden is uit de akten te bewijzen dat ze van zijn hand zijn, slechts enkele dragen zijn meesterteeken. Wij zijn dus grootendeels aangewezen op derivatieve bewijzen: draagt een houten of steenen beeld, uit dat tijdperk dateerend, in allen deele de kenmerken van zijn zeer aparten stijl en is het in alle onderdeelen zichzelf gelijk, dan kunnen we met vrij groote zekerheid zeggen, dat het van geen ander dan van onzen meester zijn kan, want in de geschiedenis der Duitsche Kunst is niet één beeldhouwer bekend, wiens werk met het zijne kan worden vergeleken en geen van zijn leerlingen bereikte de hoogte waarop hij stond. We zullen later zien dat Bode het hier niet mee eens is, dat hij een anderen, onbekend gebleven meester, dien hij grooter acht dan Riemenschneider, diens beste werken toeschrijft, -- maar Bode staat hierin alleen, en is wellicht ook nu niet meer zoo zeker van zijn zaak.

Riemenschneider's kunst toont niet de minste verwantschap met de hardhoekiger, ruwer, meer stoere werken van zijn Würzburgsche voorgangers *) en is evenmin te

*) Eberard Friedberger (uit Frankfort afkomstig), ong. 1440, Gall (uit Schweinsfurt), ong. 1450, Hans Haas en de reeds genoemde Michael Weiss en Ulrich Hagenfurter.

FIG. IV. DE MAAGD EENER VERKONDIGING, DOOR MARTIN SCHONGAUER.

vergelijken met het werk van zijn Neurenbergsche tijdgenooten Veit Stoss, Adam Kraft en Peter Vischer en ook niet met dat van den jongeren Syrlin uit Ulm.

We zijn met hem reeds in het tweede tijdperk der Duitsche renaissance *) met Vischer's klassiek-sierlijke bronzen, met het monumentale steenwerk van Kraft en met de groote houten figuren van den energieken, stormachtig-dramatischen Stoss. We zijn in de renaissance, maar Riemenschneider's geest leeft nog in de middeleeuwen, zijn gevoelige vroomheid schrikt terug voor de moderne

*) De volgende tijdtabel geldt globaal voor Duitschland:

1000—1280 Romaansche tijd, met overgangsvormen naar:

1280—1400 de gothiek.

1400—1470 Vroege renaissance.

1470—1520 Tweede tijdperk der Duitsche renaissance.

1520—1600 Uitbloei der renaissance onder Italiaansche invloed.